

ПІДГОТОВКА ДО ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Миронович Ю.З., Пашко Л.Ф. (Полтава)

Однією з проблем формування професійних компетентностей у системі педагогічної підготовки є інтеграція змісту освіти та підвищення її ефективності. Тому в лекційних курсах для студентів доцільно використовують матеріали Державного стандарту базової та загальноосвітньої школи, які дають змістовне наповнення процесу формування галузевих компетентностей.

Інтеграція змісту освіти передбачає об'єднання знань у цілісну систему. Інтеграційні процеси в навчанні полегшують працю учня, сприяють об'єктивному, оптимальному сприйняттю інформації, розвивають аналітичне та синтетичне мислення.

Інтеграційні процеси – необхідна умова розвитку критичного мислення, яке включає в себе минуле й майбутнє, думки та емоції, теоретичний та емпіричний досвід, репродуктивне, творче, дійове, наочно-образне і словесно-логічне мислення.

Інтеграція змісту освіти сприяє об'єднанню її галузей і разом з тим приводить до взаємопроникнення, поширення основних законів науки в іншій її області, до укрупнення фрагментів знань та ін. В науці можна виділити найзагальніші закономірності, які можуть бути основою для інтеграції знань про природу [6, с. 8].

Державний стандарт базової і повної середньої освіти визначає вимоги до загальноосвітньої підготовки учнів за галузевим принципом. На цій основі з'являється можливість формування галузевих ключових (життєвих)компетентностей. Однією з важливих проблем оновлення змісту освіти є створення ефективних механізмів запровадження цих компетентностей. У вітчизняній педагогічній практиці почалась орієнтація педагогічних технологій на компетентнісну освіту.

Саме набуття життєвих компетентностей може дати людині можливість орієнтуватися в сучасному суспільстві, інформаційному процесі, на ринку праці та ін. Компетентність – це здатність людини розв'язувати життєві проблеми [2, с. 109].

У світовій дидактиці немає однозначного та вичерпного визначення категорії „компетентність“, є різні тлумачення цього поняття. Нами виділене таке формування: компетентність – це теоретично обґрунтований, багатокритеріальний вибір рішення [2, с. 128]

На основі типології компетентностей, яку пропонує О. Овчарук (соціальні, мотиваційні та функціональні), можна простежити можливості їх формування у різних освітніх галузях.

Оптимізація навчального процесу не може без інтеграції та систематизації знань у всіх семи освітніх галузях (мови і літератури, суспільствознавства, естетичної культури, математики, природознавства, здоров'я і фізичної культури, технології).Кожна освітня галузь передбачає інтегроване засвоєння її загальних законів, інтеграцію її змісту і на цій основі оптимізацію навчально-виховного процесу.

Інтеграція змісту природничо-наукових знань учнів загальноосвітньої школи передбачає опанування системою знань, необхідних у повсякденному житті та трудовій професійній діяльності у майбутньому. Вона включає формування паукового світогляду та інтелектуального розвитку на основі логічного мислення, просторової уяви, алгоритмічної, графічної та інформаційної культури.

Інтегрований зміст цих галузей знань ґрунтується на принципі наступності між початковою, основною і старшою школою. Все це є підґрунтям для формування функціональних компетентностей – здатність оперувати знаннями в житті та навчанні [4, с. 26].

Особливо актуальною для формування життєвих компетентностей є інтеграція освітньої галузі «Природознавство». Формування наукового світогляду відбувається перш за все на основі вивчення природничих наук та методів наукового пізнання, вироблення умінь природокористування.

Інтегрованими змістовими компонентами цієї освітньої галузі є: форми організації живої і неживої природа, основні природничі і їх прояви, методи специфіки наукового пізнання з різних природничих знань для людини та суспільства.

Процес інтелектуалізації праці поглиблюється, людство активно рухається до інтеграції виробництва та економіки. Компетентнісний підхід покликаний подолати прірву між освітою і вимогами життя [3, с. 7]. В Європейському освітньому просторі відбувається загальнокультурна інтеграція, тому інтеграція змісту освіти та формування життєвих компетентностей учнівської молоді має широкі перспективи.

Література

1. Моделі компетентного випускника 12-річної школи: сутність, пріоритети, пошуку відповідей на виклики XXI століття // Матеріали Всеукраїнської науково-пошукової конференції, 16-17 травня 2007 року. – Донецьк, 2007.
2. Життєва Компетентність особистості: Науково-методичний посібник / За ред. Л.В.Сохань, У.Г. Єрмакова, Г.М. Несен. – К.: Богдана,
3. Клепко С.Ф. Компетентнізація освіти: Обмеження і перспективи. – Пост-методика. - №1(59), 2005.
4. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти // Стратегія реформування освіти в Україні. Рекомендації з освітньої політики. – К., 2003.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПОГЛЯДИ А.С. МАКАРЕНКА ЯК ПЕРЕДУМОВА УНІВЕРСАЛЬНОСТІ ЙОГО ДОСВІДУ

Москаленко Ю.Д., Марченко В.О. (Полтава)

А.С. Макаренко належить до когорти великих педагогів усіх часів і народів. Його творчість – віха в історії вітчизняної і світової культури, у розвитку світової педагогічної теорії і практики. Його ім'я відоме всьому світові, з його педагогічними ідеями обізнані в Англії і Америці, Німеччині і Франції, Японії і Китаї, на Кубі і у В'єтнамі, Болгарії, Чехії і Словаччині, Польщі і Угорщині; твори його видаються багатьма мовами світу.

Основним джерелом такого інтересу уявляється значна універсальність педагогічного досвіду А.С. Макаренка. Довгий час вона ставилася під сумнів, і, якщо більшість вітчизняних дослідників усе ж говорили про можливість застосування професійних набутків видатного педагога щодо різноманітних категорій вихованців сучасних навчально-виховних та загальноосвітніх закладів, то серед педагогів-практиків досить поширеною була думка про локальність цього досвіду у часі чи щодо специфічного контингенту дітей і підліт-